

COSES QUE NO ES PODEN CONTROLAR

Josep Grau-Bové

Quan recordo el Narcís Oller em vénen al cap quatre coses: hi vaig escriure poemes romàntics, hi vaig conèixer la meva parella i hi vaig aconseguir una llista de llibres que vaig prometre llegir abans de fer 25 anys (acabats de fer). Això són tres coses, i encara me'n falta una, la més difícil d'explicar. És la imperfecció. Les coses que no surten bé, i allò que els errors tenen de bo.

M'explico: porto molts anys en centres d'ensenyament. Des del col·legi de la Masó fins a la meva ocupació actual he conegut dues escoles, un institut i cinc universitats, he vist centenars de pissarres, milers de diapositives de Power-Point i he fet dibuixets a més pupitres dels que caben a casa meva.

A l'escola, al principi dels temps, el mecanisme d'aprenentatge era ben senzill: callar i prendre nota. Després, però, aquesta verticalitat va començar a dissoldre's i a requerir més energia de la meva banda. Amb els anys, vaig deixar de ser un cistell on es podia anar guardant la informació, i vaig haver d'aprendre a respondre i a fer alguna cosa més que seure mirant endavant. Quan vaig tenir 16 anys, els deures van esdevenir projectes, havia de prendre decisions. En lloc d'un cistell, se'm va demanar que fos un túrmix, si em seguia el símil.

I aquesta etapa de transformació va ser la que va tenir lloc al Narcís Oller (per cert, sabia que no vaig saber exactament qui era Narcís Oller fins que vaig sortir de l'Institut? Ni tan sols a literatura vaig entendre la dimensió del personatge). Va ser en aquest institut on vaig començar a entreveure el mètode d'aprenentatge que s'acabaria convertint en el meu pa de cada dia durant molts anys. És l'aprenentatge a través del que no es pot controlar.

Heu de pensar que jo, vaja, com la gran majoria en aquesta edat, estava entestat en descobrir els límits de totes les coses que podia fer i desfer. Jo escollia sobre què escrivia les redaccions, i també escollia sobre què pensava amb les eines que obtenia a filosofia, i què dibuixava amb l'Autocad sortint de classe. L'exploració

obsessiva del meu ventall d'opcions va portar-me a fer coses estúpides, però també a fer coses brillants, i amb el romanticisme dels 18 anys, vaig aprendre a mirar-me les coses que feia amb la més gran seriositat.

Vaig aprendre a mirar coses senzilles —poemes, dibuixos, idees, teories, pistes— com si fossin obres d'art. I heus aquí que, jugant amb llibertat amb les peces d'allò que els professors no podien (ni havien) de controlar, vaig desenvolupar una mirada sobre la meva feina que m'ha acompanyat tota la vida. Encara ara, quan escric, penso dues coses simultàniament: que m'ha sortit bé i que és només l'obra d'un estudiant.

[Una altra pausa: ara recordo que no he sabut qui era Jaume Huguet —vull dir, no he entès la colossal dimensió del personatge— fins fa un any o dos, així que, en certa mesura, podem celebrar que Narcís Oller està més ben divulgat.]

Sóc científic, encara que mai m'he allunyat ni una sola passa de l'escriptura que vaig descobrir mentre passejava pel Narcís Oller. Estic treballant d'investigador pre-doctoral i em dedico a fer models matemàtics. Ara, el meu procés de transformació com a alumne ja està a la seva última etapa. Ja gairebé mai em limito a escoltar i aprendre. De fet, ja no puc escoltar un professor sense interrompre'l. Sóc incapaç, i a més ningú espera el contrari.

En la meva pràctica diària necessito corregir problemes que em sobrevenen, espitjar col·laboracions, contribuir a projectes compartits amb altres. Tot això em costa molt de fer, encara n'estic aprenent. I n'aprenc no gràcies al que em diu el meu supervisor, sinó gràcies a estudiar els meus errors i analitzar les meves possibilitats. I això és el que vaig aprendre a fer, per primera vegada, mentre estava a l'Institut.